

datum	23-11-2023
behandeld door	██████████
ons kenmerk	2023-0139982
doorkiesnummer	14-078
Onderwerp	GEHEIM: Wensen en bedenkingen inzet gesprekken Chemours

Geachte mevrouw, heer,

We versturen deze RIB omdat er ontwikkelingen zijn n.a.v. de uitspraak door de rechter m.b.t. Chemours. In deze brief informeren we u over een plan van aanpak van Chemours en hoe het college daarnaar kijkt. Verder informeren we hoe we u middels een informatieavond en een wensen en bedenkingen procedure willen betrekken.

Na het in de rechtszaak Gemeenten versus Chemours Netherlands B.V. door de rechtbank Rotterdam gewezen tussenvonnis van 27 september 2023 heeft Chemours contact gezocht met de gemeenten Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden (hierna: de gemeenten) om gezamenlijk de gevolgen van dit vonnis te duiden. Het vonnis stelde de gemeenten in het gelijk, in die zin dat de uitstoot van PFOA in de periode 1 juli 1984 tot 1 maart 1998 door de rechtbank als onrechtmatig jegens gemeenten is beoordeeld. Los van de vraag of Chemours door hun emissies naar de lucht een onrechtmatige daad hebben gepleegd, stelde het vonnis dat zij aansprakelijk zijn voor de kosten van het verwijderen van door hen uitgestoten deeltjes PFOA die op de percelen van de gemeenten zijn neergeslagen. Of als verwijdering niet mogelijk is voor de waardevermindering van de percelen. Dat geldt alleen als de hoeveelheid zo groot is dat dat naar objectieve maatstaven door de gemeenten niet getolereerd hoeft te worden. Bij het tussenvonnis heeft de rechtbank de partijen opgeroepen met elkaar in gesprek te gaan.

In de raadsinformatiebrief van 10 oktober 2023 (zaaknummer 2023-0144535) hebben wij aangegeven dat "in de komende periode op basis van het definitieve oordeel van het tussenvonnis een verkennend gesprek wordt gevoerd tussen gemeenten en bedrijven, in aanwezigheid van de advocaten om de impact van het vonnis aan beide kanten te duiden". Op basis van deze gesprekken heeft Chemours een plan van aanpak opgesteld. Een eerste versie daarvan hebben wij op 26 oktober 2023 ontvangen; een tweede versie, waarop dit raadsvoorstel is gebaseerd, hebben wij 19 november jl. ontvangen (zie bijlage 1, gedateerd 17 november 2023).

Beeldvormende bijeenkomst op 14 december 2023 om 19.30 uur

In overleg met de betrokken bestuurders van de vier gemeenten en onze advocaat is een eerste reactie geformuleerd over dit plan. U leest hierover meer in deze brief. Tijdens een beeldvormende bijeenkomst zal de advocaat een toelichting geven en kunt u inhoudelijke vragen stellen.

Wensen en bedenkingen kunnen schriftelijk ingediend worden tot maandag 18 december 2023 om 23:59 uur

Het college is volgens artikel 160, lid 1 sub d Gemeentewet bevoegd privaatrechtelijke handelingen te verrichten, ook in het kader van de gesprekken met Chemours. Wij willen u op de hoogte brengen van dit plan van aanpak en onze eerste reactie op dit plan. Het is passend – vanwege de grote impact van dit dossier op de samenleving – om uw raad in de gelegenheid te stellen om uw reflectie te geven op deze eerste reactie, en wel in de vorm van mogelijke wensen en bedenkingen.

Het doel van deze raadsinformatiebrief is het vernemen van mogelijke wensen en bedenkingen van uw gemeenteraad bij de eerste reactie van het college over de inhoud van het door Chemours opgestelde plan van aanpak. Bij deze eerste reactie staat centraal dat we het beste willen bereiken voor inwoners en hun leefomgeving. Als de wensen en bedenkingen van uw raad bekend zijn, kan het college een definitieve reactie formuleren over het plan van aanpak. Dit wordt dan de inzet van het college in de verdere gesprekken met Chemours. Als deze gesprekken leiden tot afspraken, in één of meerdere concept vaststellingsovereenkomsten, dan leggen wij deze opnieuw aan uw raad voor om wensen en bedenkingen aan ons college te kunnen meegeven.

U kunt uw wensen en bedenkingen via uw Papendrechtse e-mailadres via Zivver sturen naar [REDACTED] tot maandag 18 december 2023 om 23:59 uur.

Deze sluitingstermijn voor reacties is kort na de beeldvormende raad, omdat dit het beste aansluit bij het proces in de andere drie gemeenten. U beschikt dan echter reeds gedurende ruim twee weken over de informatie via deze brief. Deze brief is afgestemd met de drie andere gemeenten, die samen met Papendrecht de zaak tegen Chemours zijn gestart. De raden van Dordrecht, Sliedrecht en Molenlanden worden in de gelegenheid gesteld in een geheime vergadering hun wensen en bedenkingen uit te uiten.

Resultaat: verkennende gesprekken met Chemours leiden tot een plan van aanpak van Chemours

Het verkennende gesprek heeft tot nu drie keer plaatsgevonden, de laatste keer op 10 november jl.. Een vertegenwoordiging van twee wethouders waren aanwezig bij dit gesprek. In het eerste gesprek heeft de bestuurlijke vertegenwoordiging Chemours gevraagd om een reflectie op het tussenvonnis. Als reactie daarop heeft Chemours tijdens een tweede gesprek een globaal Plan van Aanpak gepresenteerd waarmee invulling wordt gegeven aan het tussenvonnis, namelijk dat Chemours cs aansprakelijk is voor de schade die de gemeenten hebben geleden dan wel lijden vanwege de emissie van PFOA. Het plan van aanpak bevat de 'vertaling' van hetgeen Chemours op basis van het tussenvonnis concludeert en wil doen. De inzet van Chemours is tot een (minnelijke) oplossing van het geschil te komen.

Op 10 november 2023 is de eerste versie van het plan van aanpak besproken door Chemours en de bestuurlijke delegatie. Dat gesprek was gericht op het stellen van vragen aan en het geven van antwoorden door Chemours op die onderdelen van het plan, die volgens ons college toegelicht dienden te worden. Dat heeft geleid tot een nieuwe versie van het plan van aanpak. Wij verwijzen u naar bijlage 1 (versie 17 november 2023).

[REDACTED]

Het voorstel van Chemours bevat korte termijn maatregelen voor moestuinen en zwemplas Merwelanden, een voorstel voor een fonds en een voorstel voor schriftelijke vastlegging

Het voorstel van Chemours in de vorm van een plan van aanpak bevat de hieronder genoemde elementen (zie bijlage 1).

A. Interim maatregelen

Dit betreft het aanpakken van moestuinen gelegen in de zogenaamde 'rode zone' en het aanpakken van het zwemgeplas de Merwelanden (zie kaart in bijlage 1).

B. Een fonds

- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
 - [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
 - [REDACTED]
[REDACTED]

C. Schriftelijke vastlegging

- [REDACTED]
[REDACTED]
 - [REDACTED]
 - [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]

De voorgestelde interim maatregelen bieden een basis voor verdere gesprekken, maar dienen te worden uitgebreid en geconcretiseerd [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Hieronder gaan we in op de drie onderdelen, te weten de interim-maatregelen, het fonds en het voorstel van Chemours ten aanzien van de schriftelijke vastlegging. Per onderdeel is weergegeven wat de eerste reactie van ons college is op het plan van aanpak.

Ad A. Interim maatregelen

Wij merken op dat ook zonder eindvonnis door Chemours verantwoordelijkheid is genomen door in ieder geval op korte termijn maatregelen te gaan treffen met betrekking tot de moestuinen gelegen in de zogenaamde 'rode zone' en het aanpakken van de zwemplas de Merwelanden.

Moestuinen

Gebied

Chemours stelde voor de moestuinen, gemeentelijke en privémoestuinen, al dan niet in verenigingsverband, binnen een straal van 2 km rond de fabriek te saneren zonder voorafgaande monsterneming. Op basis van vragen die wij hebben gesteld in het gesprek op 10 november 2023 heeft Chemours nu in het plan van aanpak voorzien in sanering zonder monsterneming van alle moestuinen in de gehele rode zone. Het college acht dit goede stappen, maar wil op basis van een deskundigenoordeel een nader oordeel vormen over de technische aspecten verbonden aan de sanering van moestuinen, zoals de wijze van saneren, de diepte van de sanering, kwaliteit van de grond, het vervangen van grond in kweekkassen en bij fruitbomen, en dergelijke. Ook het Bevoegd Gezag (voor Wet bodembescherming de provincie) dient hierbij te worden betrokken.

Chemours stelt voor aan de grenzen van de rode zone, waar onduidelijkheid bestaat of het gebied binnen de rode zone valt, door het nemen van monsters te bepalen of daar aanwezige moestuinen aangepakt moeten worden. Dit vindt het college te beperkt. Monsterneming zal moeten plaatsvinden in een ruimere cirkel rond de rode zone, zo mogelijk in het hele gele gebied op de kaart.

Vergoeden kosten

Chemours stelt voor de om de werkelijke kosten te vergoeden van het aanpakken van moestuinen (gemeentelijke en privé) in verenigingsverband. Ons college stemt hiermee in onder voorwaarde dat ook plant- en overig materiaal, dat verloren gaat bij sanering, vergoed wordt tegen de werkelijke kosten. Voor de individuele privé moestuinen stelt Chemours voor een vergoeding voor sanering te geven tegen een m2-prijs met een nader te bepalen maximumbedrag. Daar gaan wij niet mee akkoord. Het college zet in op het compenseren van de werkelijk gemaakte kosten voor sanering, inclusief een vergoeding van plant- en overig materiaal dat verloren gaat bij de sanering.

Slootwater

Met betrekking tot slootwater dat wordt gebruikt voor irrigatie van moestuinen wordt door Chemours voorgesteld binnen de 2 km zone uit te gaan van een grenswaarde van 0,33 µg/l voor PFOA. Dit conform de waarde die door onderzoeksbureau Arcadis wordt aangehouden in haar rapport "PFAS in grond en water moestuinen Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden". Chemours stelt voor te voorzien in irrigatiewater door bijvoorbeeld een regenwatertank te plaatsen of een aansluiting op de openbare watervoorziening.

Wij kunnen hiermee instemmen. Ons college vindt echter dat de door Chemours voorgestelde maatregelen ten aanzien van het slootwater binnen de 2 km zone, ook genomen moeten worden in de rode zone buiten de 2 km, indien de waarde van 0,33 µg/l wordt overschreden. In dat geval vindt ons het college het nodig dat op korte termijn onderzoek wordt gedaan naar de oorzaak daarvan. Ons college is van mening dat vervolgens bepaald moet worden wat op langere termijn nodig is om die oorzaak weg te nemen.

Uitvoering

Chemours stelt voor om voor de uitvoering van de maatregelen een team te vormen waar de gemeenten en Chemours deel van uitmaken. Dit vindt het college te beperkt. Het college wil met Chemours tot overeenstemming komen over het instellen van en door Chemours te bekostigen projectteam, dat de sanering voorbereidt, coördineert en uitvoert, inclusief communicatie met inwoners.

Planning sanering moestuinen c.a.

Voor wat betreft de planning is het belangrijk dat zo snel mogelijk wordt gestart met de aanpak binnen de 2 km zone rond de fabriek. Vervolgens kan de rest van de rode zone worden aangepakt, en kan gestart worden met monsterneming op de grens van de rode zone en daarbuiten. Het Bevoegd Gezag (voor Wet bodembescherming de provincie) dient in te stemmen met de maatregelen.

Zwemplas Merwelanden

Het plan van aanpak is gericht op de doelstelling de zwemwaterkwaliteit van de plas aan te pakken om beperkingen voor het zwemmen als gevolg van gehalte PFOA of HFDO-DA (GenX) weg te nemen. Het college onderschrijft deze doelstelling maar vindt dat in het plan van aanpak ontbreekt dat door Chemours het uiterste gedaan wordt om voor komend zwemseizoen de beperkingen voor het zwemmen in de Merwelanden op te heffen.

Het college kan instemmen met het voorstel van Chemours om op de korte termijn het waterschap Hollandse Delta te vragen data met betrekking tot de kwaliteit van het water van de plas beschikbaar te stellen aan Chemours, zodat vervolgens kan worden gezien of er een nadere monsterneming noodzakelijk is en hoe deze vormgegeven zou moeten worden.

Ad B. Fonds

[Redacted text block]

Ad C. Schriftelijke vastlegging

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Kantttekeningen en risico's

In deze brief wordt ingegaan op de inzet van ons college in de vervolgesprekken met Chemours. Nog niet te voorspellen valt of deze inzet daadwerkelijk wordt gehonoreerd. Voor veel maatregelen uit het plan van aanpak is inzet nodig van bijvoorbeeld extern deskundigen, projectleiders, communicatieadviseurs, aannemers. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt is dit reëel risico. Verder dient te worden vermeld dat er rekening gehouden moet worden met aanbestedingsvereisten. Voor een aantal maatregelen (denk aan Mervelanden) dienen (vervolg)metingen plaats te vinden. Dit kost tijd en heeft daarmee invloed op de snelheid waarmee acties kunnen worden uitgevoerd.

Geheimhouding

Op deze raadsinformatiebrief en bijlage is geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 Gemeentewet juncto artikel 5.1, eerste lid, sub c Wet open overheid (Woo) en artikel 5.1, tweede lid sub b en i Woo (openbaarmaking van informatie blijft achterwege vanwege respectievelijk vertrouwelijk meegedeelde bedrijfsgegevens, het financieel belang van de gemeente alsmede het goed functioneren van bestuursorganen).

Deze geheimhouding kan door de gemeenteraad op grond van artikel 89, vierde lid Gemeentewet worden opgeheven als de drie genoemde uitzonderingsgronden van openbaarheid, op grond van de Wet open overheid, niet meer van toepassing zijn.

Concreet betekent dit dat opheffing aan de orde kan zijn indien:

- Chemours aangeeft dat het plan van aanpak niet meer als vertrouwelijk (geheim) behoeft te worden beschouwd. Dit vraagt dus een expliciete uitspraak van de directie van Chemours.
- De financiële belangen van de gemeenten, specifiek samenhangend met de onderhandelingspositie van de gemeenten en het (eind-)resultaat van de onderhandelingen, niet meer in het geding zijn.
- Het goed functioneren van het college in het onderhandelingsproces en de uitvoering van het onderhandelingsresultaat niet (meer) 'onder druk staat of kan staan'.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende informatie te hebben verschaft en zien uit naar uw eventuele wensen en bedenkingen, die we graag uiterlijk 18 december 2023 zo mogelijk via Zivver op het e-mailadres [Redacted email address] ontvangen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,

de secretaris,

J.M. Ansems

de burgemeester,

M.J.M. van Driel

Bijlage: Plan van aanpak van Chemours, versie 17 november 2023 (geheim)